

© Scanpix

Svenska Kraftnät bygger ut det svenska elnätet

► **Intervju med Thomas Benselfelt**

Sydlänken

Ny överföringsförbindelse
Hallsberg – Hörby

Aktuellt om Sydlänken. **Nr 6** Juni 2007

Styrelsen senarelägger teknikbeslut

Sydllänken är en mycket viktig förbindelse i stamnätet för el. Den kommer att gå mellan Hallsberg i Örebro och Hörby i Skåne län – en sträcka på drygt 40 mil.

Sydllänken är ett stort infrastrukturprojekt som berör ett stort antal kommuner, fastighetsägare och sektorsmyndigheter. Svenska Kraftnät har haft en förstudie på remiss och fått 1890 remissvar. Utifrån uppgifterna i remissvaren och andra kompletterande fakta har den samlade bedömningen som fanns i förstudien uppdaterats. Dessutom har ett av de i förstudien föreslagna stråken valts bort.

Aktuellt om Sydllänken har träffat projektledare Thomas Benselfelt för en uppdatering av det pågående arbetet samt för att få svar på de vanligaste frågorna kring Sydllänken.

Många väntar på det teknikbeslut som skulle komma under våren. Hur kommer det sig att det dröjer?

Det korta svaret är att styrelsen vill invänta tillsättandet av en ny generaldirektör.

Det var tänkt att styrelsen skulle fatta beslut under våren men 40 mil förbindelse skapar stora mängder fakta. Under processen har Svenska Kraftnät varit i kontakt med över 45 kommuner, sex länsstyrelser, ett tiotal sektorsmyndigheter och fått 1890 remissvar för att nämna några siffror som belyser storleken. Nu har styrelsen alla underlag de behöver och väntar på en ny generaldirektör för att ta det avgörande teknikbeslutet.

Vad är det styrelsen tittar på när de ska besluta om vilken teknik som ska användas för Sydllänken?

Styrelsen ska göra en helhetsbedömning av påverkan på miljö och naturresursanvändning, systemteknik och ekonomi. Det är komplexa samband mellan dessa tre faktorer vilket gör att det tar tid att diskutera igenom alla aspekter. Det är som ett garnnystan, börjar man dra i en tråd så följer alla andra med också.

Thomas Benselfelt,
projektledare för
Sydlänken

När kommer styrelsen att ge besked gällande teknikval?

Vi kan i dagsläget inte säga när ett besked gällande teknik kommer att tas. Det är viktigt att inte fatta ett förhastat beslut eftersom beslutet kommer att ha stor betydelse för många människor under en lång tid framöver. Ju tidigare regeringen tillsätter en ny generaldirektör desto snabbare kan styrelsen komma till beslut.

Ligger Sydlänken på is i och med detta?

Nej, även om vi inte vet vilken teknik som ska användas, betyder det inte att Sydlänken ligger på is. Vi arbetar bland annat med att utvärdera stationspunkterna i Hallsberg och Hörby där vi tillsammans med berörda kommuner och länsstyrelser tittar på olika placeringsalternativ. Det är en komplicerad process som kräver mycket arbete. Vår ambition är ju att åstadkomma så lite påverkan som möjligt.

Men nog blir väl Sydlänken försenad nu?

Ja, men jag kan inte säga hur mycket eftersom det beror på när styrelsen fattar sitt beslut. Då gör vi en reviderad tidsplan.

Fram till nu har arbetet löpt enligt plan, med byggstart 2011. Men som det ser ut nu är det mycket sannolikt att byggstarten kommer att senareläggas. Det är många aktiviteter som är beroende av varandra i tid och därför kan en försening leda till ytterligare förseningar i flera led. Vi försöker att minimera förseningar genom att lägga om det arbete som går.

Jag lovar att återkomma med mer information när vi har reviderat tidsplanen.

Har det framkommit något annat av större vikt under arbetet med styrelsens beslutsunderlag förutom vissa justeringar i stråken?

Eftersom det är ett stort projekt där vi tagit hänsyn till många olika faktorer är naturligtvis beslutsunderlaget till styrelsen mycket omfattande. Men om du menar förändringar mot vad vi tidigare antagit har exempelvis markkabelalternativet visat sig bli dyrare än vad vi först beräknat. Vi har tidigare sagt att det skulle bli cirka 30 procent dyrare att anlägga en markkabel men som det ser ut nu kommer det att bli avsevärt mycket dyrare.

I förra numret av Aktuellt om Sydlänken berättade ni att stråk 2, luftledningsalternativet väster om Vättern, utgår som alternativ. Planerar ni att ta bort något ytterligare stråk?

Utifrån fakta som har kommit in under samrådstriden har vi uppdaterat den samlade bedömningen som finns i förstudien. Vi har också gjort bedömningen att stråk 1, 3 och 4 ger mindre påverkan än stråk 2. Därför har vi också beslutat att inte utreda stråk 2 vidare.

Stråk 1, 3 och 4 är genomförbara stråk

I dagsläget arbetar vi inte med någon vidare stråkutredning utan avvaktar först styrelsen teknikbeslut. För närvarande bedöms alla stråken som genomförbara, men vissa stråkjusteringar kan komma att ske.

Det finns ju en viss oro bland dem som fortfarande är berörda. Förstår ni den oron?

Vi har stor förståelse för att ett bygge av den här storleken skapar en viss oro, och det är också därför vi kontinuerligt informerar om vad som händer i arbetet med Sydlänken. Att få vänta på ett besked kan självfallet upplevas som påfrestande, men det är viktigt att betona att vi inte vill ta förhastade beslut. Jag vill också poängtera att vi arbetar för att minimera påverkan på miljö, hälsa, natur och mark.

Ni pratar ofta om att teknikbeslutet är viktigt. Vad är egentligen den stora skillnaden mellan luftledning och markkabel?

Det är svårt att ge ett kort svar på den frågan.

Det finns många och viktiga skillnader mellan de olika alternativen, där båda har sina för- och nackdelar. En viktig fråga är flexibilitet och framtida förändringar i nätet, särskilt nu, när vi i allt högre grad ser att vindkraften byggs ut. Den mest uppenbara frågan är elförbindelsens påverkan på mark och boendemiljö.

En annan viktig fråga är den direkta investeringskostnaden för respektive teknik. Det finns ett antal olika faktorer som har direkta eller framtida ekonomiska värden som går att beräkna, andra har ekonomiska konsekvenser som är mer komplexa att beräkna.

Eftersom skillnaderna är stora tar det lång tid att utvärdera och jämföra med varandra. Vi utgår från alla de 17 faktorer som vi har beskrivit tidigare i Aktuellt om Sydlänken nr 3. Förstudien behandlade åtta av dem.

Varför behövs Sydlänken, om man bortser från att den ska överföra el?

Man kan naturligtvis inte bortse från att Sydlänken ska överföra el, men den kommer att ge en tryggare elförsörjning för alla i Sverige genom att den förbinder norra och södra Sveriges nät och ökar därmed överföringskapaciteten.

Sydlänken kommer också att bidra till en bättre miljö i energiförsörjningen genom mindre spill i överföringen och en effektivare hantering av toppar i elanvändningen. Det gör att kol- och oljeeldade kraftverk, vilka innebär stor belastning på miljön, kan användas i allt mindre utsträckning.

Vilken är den vanligaste frågan du får om Sydlänken?

Vi får många olika frågor, och de flesta försöker vi besvara på vår hemsida. Många har frågor om ersättningar av mark och magnetfältens påverkan. Just nu får vi också många frågor om styrelsens teknikbeslut.

Kan du kort redogöra för vad som gäller för markersättning och magnetfält?

Vi ersätter bestående skador med ett engångsbelopp. Ersättningar utgår även om det uppstår tillfälliga skador under projekterings- och byggnadstiden. Grunden för ersättning i skogsmark är 1950 års skogsnorm och för åkermark 1974 års åkernorm. Normernas uppbyggnad är en fråga för riksdag och regering, medan prisfaktorerna som reglerar ersättningsens storlek räknas upp varje år.

När det gäller magnetfält följer Svenska Kraftnät hela tiden forskningen inom området. Det finns inga entydiga vetenskapliga bevis för ett samband mellan försämrad hälsa och elektromagnetiska fält. Det finns heller inga gränsvärden för magnetfält i Sverige. Svenska Kraftnät har ändå tagit fram en magnetfältspolicy som innebär att vid planering av nya kraftledningar ska vi se till att magnetfälten inte överstiger 0,4 mikrotesla där människor varaktigt vistas. Det är ungefär samma nivå som du utsätts för när du lagar mat vid en elspis.

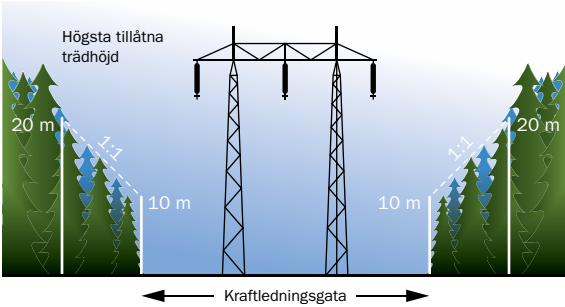
När återkommer ni med mer information om vad som händer framöver?

Vi återkommer med information till hösten. Men händer det något under sommaren så informerar vi naturligtvis om det direkt. Vår hemsida är alltid öppen.

Jag vill också passa på att önska alla en trevlig sommar!

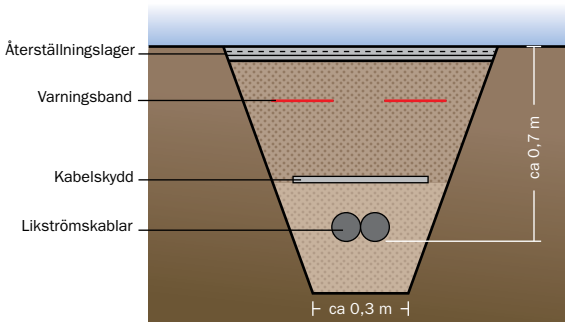
Växelström och likström

Luftledningar för växelström

Växelström i stamnätet överförs 400 kV eller 220 kV. Elen överförs i tre olika fasledningar med ett inbördes avstånd på cirka 9 meter. Stolparna är 28–33 meter höga och avståndet mellan stolparna är cirka 350 meter. Byggfri zon är 30–38 meter bred, beroende på hur stolpen är utformad. Kraftledningsgata i skogsmark har bredden cirka 44 meter.

Markkabel för likström

Principkonstruktion av markkabel.

Likström som är aktuell i Sydlänken överförs med +/- 300 kV. Den ström som produceras och används är växelström vilket betyder att vid ändpunkterna för förbindelsen behövs så kallade omriktarstationer som omvandlar växelström och likström och vice versa. Kabeln är cirka 10 cm i diameter. Den väger cirka 10 kg per meter och måste skarvas varje kilometer. Kabeln läggs i speciella diken på 0,7 – 1,5 meters djup. Vid korsningar av vägar mm måste speciella anläggningsarbeten och åtgärder utföras som till exempel tunnlar. När kabeln är i drift behövs en trädfri gata ovan jord om cirka 10 meters bredd.

Vill du veta mer?

Svenska Kraftnät ska:

- Erbjuder säker, effektiv och miljöanpassad överföring av el på stamnätet.
- Främja en öppen svensk, nordisk och europeisk marknad för el och naturgas.
- Verka för en robust elförsörjning.
- Utöva systemansvaret för el och naturgas kostnadseffektivt.

På Svenska Kraftnäts hemsida www.svk.se/sydlanken kan du läsa mer om Sydlänken och beställa ytterligare material.

Se även

Aktuellt om Sydlänken Nr 1 Maj – Sep 2006

Aktuellt om Sydlänken Nr 2 Okt 2006

Aktuellt om Sydlänken Nr 3 Dec 2006

Aktuellt om Sydlänken Nr 4 Feb 2007

Aktuellt om Sydlänken Nr 5 Maj 2007

Förstudie Sydlänken
Samrådsredogörelse

www.svk.se/sydlanken

